

החלטת הממונה על המשמעת

הכרעת דין

1. הנקבל הינו תלמיד שנה ג' באוניברסיטה. על פי הנטען בכתב הקובלנה, באחד הימים בחודש אוגוסט 2019 התקיימה בחינה אליה היה רשום הנקבל. בסמוך לשעה 10:05 הבחינו המשגיחים כי הנקבל מדפדף במחברת הבחינה כאשר שאלון הבחינה אינו מונח על השולחן. הדבר עורר את חשדם, והמשגיחה ניגשה לנקבל ושאלה אותו לפשר העניין. בתגובה הוציא הנקבל פתק שהיה מוחבא בתוך השאלון ודחף אותו במהירות לכיס ימין במכנסיו. מיד לאחר מכן, יצא הנקבל מן הכתה בלא שקיבל רשות לכך. המשגיח השני יצא אחריו וביקש ממנו שימסור לו את הדף, אך הנקבל לא נענה לבקשה אלא רץ לחדר השירותים ונכנס אליהם. כאשר חזר מהשירותים אמר הנקבל למשגיח שאין לו רשות לחפש עליו והמשגיח השיב לו כי לא ניסה כלל לערוך עליו חיפוש.
2. על פי כתב הקובלנה, במעשים המתוארים עבר הנקבל את העבירות הבאות: אי ציות להוראות משגיח, עבירה לפי סעיף 29.1 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח); הפרת הוראות המתייחסות לבחינה, עבירה לפי סעיף 29.4 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח); הונאה בבחינה, עבירה לפי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח); והתנהגות שאינה הולמת מעמד של תלמיד, עבירה לפי סעיף 29.10 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח).
3. הנקבל הודה בעבירה של הפרת הוראות המתייחסות לבחינה, בכך שיצא מחדר הבחינה בלא לקבל רשות לכך מאת המשגיחים, אך כפר בכל יתר האישומים המנויים בכתב הקבילה.
4. במהלך הדיונים שהתקיימו בפניי, הציגו הצדדים גרסאות עובדתיות שהיו דומות בחלקן ושונות בחלקן האחר לאירוע שהוביל להגשת הקבילה. לשם הוכחת גרסתם, העידה מטעם הקבילה המשגיחה, שאף הציגה טופס דיווח על אירוע חריג בבחינה שתמך בגרסתה, ואילו מטעם ההגנה העיד הנקבל בלבד. המשגיח הנוסף שהיה עד לאירועים נשוא הקובלנה ושהיה אמור אף הוא להעיד מטעם הקבילה, לא הופיע לאף אחד משני דיוני ההוכחות על אף שזומן אליהם כדין.
5. וזה יהא דרך הילוכנו. תחילה אפרט את האירועים נשוא הקובלנה, תוך התייחסות לגרסאות השונות של הצדדים ולראיות שהציגו על מנת לתמוך בעמדתם, ולבסוף אכריע ביניהן.
6. באחד הימים של חודש אוגוסט 2019 התקיימה בחינה אליה הגיע הנקבל על מנת להיבחן. הנקבל ישב בשורה השלישית מתוך ארבע שורות שהיו בכיתה. לא למותר לציין כי הנקבל הוא תלמיד מצטיין וזו לו הבחינה האחרונה בתואר.
7. כמה דקות לאחר שהחל המבחן, הבחינה המשגיחה בכך שטופס הבחינה אינו מונח על שלחנו של הנקבל והדבר עורר את חשדה. היא התקרבה לשלחן שבו ישב הנקבל מספר פעמים על מנת לקרב את מבטה ולנסות להבין היכן נמצא טופס הבחינה. לאחר שוידאה כי הטופס אכן אינו מונח על השלחן, פנתה המשגיחה לנקבל בדרישה כי יניח את טופס הבחינה על השלחן.

8. עד לנקודה זו אין מחלוקת בין הצדדים, ומנקודה זו ואילך ניתנו על ידי הצדדים גרסאות שונות לאירועים.
9. לדברי המשגיחה, לאחר שניתנה לו ההוראה להניח את טופס המבחן על השלחן, הנקבל, שהיה לבוש במעיל ובמכנסיים, הוציא מבין דפי המבחן פתק משובץ משבצות בגודל של כחצי עמוד A4, תחב אותו לכיסו הימני ומיד לאחר מכן קם מן השלחן, רץ לעבר הדלת ויצא בסערה מן הכיתה. לדבריה, המשגיח השני יצא אחריו ואילו היא נשארה בכיתה על מנת להשגיח על יתר התלמידים. לאחר מספר דקות, חזר הנקבל לכיתה וביקש לסיים את הבחינה. בהוראתה של האחראית על המשגיחות בפקולטה, היא הניחה לו לסיים את הבחינה כאשר הוא יושב קרוב אליה בשורה הראשון.
10. המשגיחה, שכאמור נשארה בכיתה, לא העידה, ולא יכולה הייתה להעיד, על שאירע מחוץ לכיתה. עם זאת, בטופס הדיווח על אירוע חריג בבחינה, שעליו חתומים שני המשגיחים, נכתב כי לאחר שהנקבל יצא מן הכיתה למסדרון, ביקש ממנו המשגיח שימסור לו את הפתק, אך הלה לא הגיב ונכנס לשירותים. לאחר שיצא מן השירותים אמר הנקבל למשגיח כי הוא אינו רשאי לערוך עליו חיפוש גופני, ועל כך ענה המשגיח כי הוא כלל לא ניסה לערוך עליו חיפוש.
11. גרסת הנקבל לאירועים מעט שונה.
12. הנקבל אינו חולק על כך שטופס הבחינה אכן לא היה מונח במקום גלוי לעין וזאת לדבריו בשל הרגל שרכש במהלך לימודיו להניח את הטופס בין דפי מחברת הבחינה. הוא העיד כי לא הבין מדוע המשגיחה מגיעה לשלחן מדי מספר דקות ושולחת בו מבטים חשדניים, וכי הדבר עורר בו חוסר נוחות רב ותחושה כי הוא "עושה משהו לא בסדר".
13. לדברי הנקבל, כאשר דרשה ממנו המשגיחה להניח את טופס הבחינה על השולחן, הוא נוכח לדעת כי השאיר בכיס מכנסיו הקצרים (מכנסי "קופיקו" קצרים) פתק שכתבה לו רעייתו ערב קודם לכן, ובו התייחסות למאורע אישי, רגיש וכואב הקשור בנקבל ובמשפחתו (ואינו קשור כלל ועיקר לחומרים שבהם עסקה הבחינה). לנקבל, שאינו רק תלמיד באוניברסיטה אלא גם מועסק על ידה, היה חשוב מאוד שהפתק לא ייקרא על ידי אף אחד מעובדי האוניברסיטה ושהדברים הכתובים בו לא יתגלו ברבים. לדבריו, הוא היה משוכנע שחשדה של המשגיחה התעורר בשל הפתק שהיה מונח בכיסו, אך היה גלוי בחלקו, ולכן הוא הוציא את הפתק מן הכיס, קימט אותו והחזיק בו בחוזקה באגרוף קמוץ. בתגובה לכך, המשגיחה חטפה מידי את מחברת הבחינה והוא יצא נסער מן הכיתה ורץ לשירותים.
14. הנקבל אינו מכחיש, אך גם אינו מאשר, את הטענה שהמשגיח ביקש ממנו, לאחר צאתו של מן הכיתה, למסור לידי את הפתק, שכן לדבריו הוא היה עם אטמי אוזניים וייתכן שלא שמע את הדברים שהופנו אליו על ידי המשגיח. עם זאת, הנקבל מכחיש מכל וכל את הטענה כי כאשר חזר מן השירותים הוא הטיח במשגיח כי אין לו זכות לערוך עליו חיפוש. לדבריו, הוא דווקא ניסה לבוא עמו בדברים על מנת להגיע להסדר כלשהו, אך המשגיח סירב לשאת ולתת עמו.

לאחר מכן הוא חזר לכיתה לבקשתו ובהוראתה של האחראית על המשגיחות, ישב בשורה הראשונה וסיים את הבחינה.

15. לחיזוק עמדתו הציג הנקבל בפני בית הדין והקובל את הפתק אשר לטענתו היה טמון בכיס מכנסיו בשעת הבחינה ואשר אותו ביקש הסתיר מפני המשגיחים. הפתק שהוצג בפנינו כתוב על מחברת חשבון (ולכן עשוי משבצות משבצות) והדברים הכתובים בו, שאכן נכתבו על ידי רעיית הנקבל, מכילים מידע אישי וכואב הנוגעים לנקבל ולמשפחתו.

16. הקובל, בהגינתו, לא חלק על האותנטיות של הפתק או על הטרגדיה המשפחתית שהובילה לכתיבתו. עם זאת, הקובל טען בפניי כי אין כל סיבה לתת אמון בכך שזהו הפתק שהנקבל החזיק בזמן הבחינה. לטענתו, גרסת הנקבל לפיהם הפתק היה מונח בכיס מכנסיו בשעת הבחינה, נסתרים על ידי עדותה של המשגיחה, שלפיהם היא ראתה את הנקבל מוציא פתק מתוך מחברת הבחינה ולא מכיס מכנסיו. עוד טען הקובל כי אף אם ניתן היה להאמין לגרסת הנקבל לפיה הוא יצא מן הכיתה בסערת רגשות עם גילוי של הפתק המכיל מידע רגיש, הרי שבחזרתו מן השירותים, ולאחר שנרגע מעט מסערת הרגשות שבה היה שרוי, היה עליו להציג בפני המשגיחים את הפתק (או לפחות את חלקו). לטענת הקובל, כל סטודנט סביר היה עושה כן, והעובדה שהנקבל המשיך להסתיר את הפתק עד לסיום הבחינה ואף לאחריה, מלמדת על כך שלא ניתן לתת אמון בגרסתו שנרקחה לאחר מעשה על מנת להצילו מאימת הדין.

17. לאחר ששקלתי את העדויות ואת הראיות שהוצגו בפניי, נותר ספק בלבי בשאלה האם הפתק שהוצג בפניי הוא אכן הפתק שהחזיק הנקבל בזמן הבחינה ובשל כך החלטתי לזכותו מעבירת ההונאה.

18. חשוב להדגיש כי זיכוי של הנקבל נעשה מחמת הספק ואין בכך כדי להטיל דופי, ולו הקל שבקלים, באמינותה של המשגיחה שמילאה את תפקידה נאמנה ופעלה כראוי לכל אורך הדרך.

19. ההבדל העיקרי בין גרסאותיהם של המשגיחה ושל הנקבל נוגעים לשאלת מקום הימצאו של הפתק: האם הפתק היה מונח בין דפי מחברת הבחינה והועבר על ידי הנקבל לכיס מכנסיו, כפי שהעידה המשגיחה, או לחלופין האם הפתק היה מצוי כל העת בכיס מכנסיו של הנקבל ועבר לאגרופו הקמוץ. אינני יכול לשלול לחלוטין את האפשרות שהמשגיחה התבלבלה בין טופס הבחינה שהיה מצוי בתוך מחברת הבחינה לבין הפתק שהיה מצוי בכיס מכנסיו של הנקבל. יש לזכור שהאירוע כולו נמשך שניות ספורות וכל הנוגעים בדבר היו נתונים בסערת רגשות.

20. טענתו של הקובל לפיה גרסתו של הנקבל אינה אמינה, שכן סטודנט סביר היה מציג חלקים מן הפתק בפני המשגיחים לאחר חזרתו מן השירותים על מנת להוכיח להם שהפתק אינו מכיל חומרים הקשורים בבחינה, היא טענה נכונה ביחס לסטודנט סביר. עם זאת, על בית הדין לשאול את עצמו לא האם הנקבל פעל כסטודנט סביר, אלא האם סטודנט במצבו של הנקבל ובסערת הרגשות שבה הוא היה נתון היה עשוי לפעול כפי שפעל הנקבל. אני סבור שהתשובה על כך היא בחיוב ולכן הספק באשר לאשמתו של הנקבל נותר בעינו והוא מחייב אותי לזכות אותו מן העבירה של הונאה בבחינה.

21. אישום נוסף שבה הואשם הנקבל היא אי ציות להוראותיו של המשגיח שניתנה עקב מילוי תפקידו. אישום זה מתבסס על הטענה לפיה המשגיח דרש מן הנקבל לאחר שזה יצא מן הכיתה למסור לו את הפתק, אך הנקבל לא נענה לדרישה. הנקבל כזכור לא הכחיש את הטענה כי המשגיח דרש ממנו למסור לידיו את הפתק, אך טען כי הוא לא שמע את הדרישה, ככל הנראה מכיוון שבשעת יציאתו מן הכיתה היו באזניו אטמי אזניים.

22. מכיוון שהמשגיח לא העיד בפני בית הדין, ולא ניתנה לנקבל ההזדמנות לחקור אותו בחקירה נגדית, אין מנוס אלא לקבל את גרסתו של הנקבל ולזכותו גם מן האישום של אי ציות להוראותיו של המשגיח.

23. האישום האחרון שבו הואשם הנקבל הוא התנהגות שאינה הולמת מעמד של תלמיד. לאור כל האמור לעיל, ובהינתן הספק שנוטר בלבי באשר למצבו הנפשי של הנקבל בשעה שביצע את המעשים המיוחסים לו – החלטתי לזכות אותו אף מעבירה זו.

24. לסיכום, אני מרשיע את הנקבל על פי הודאתו בעבירה של הפרת הוראות, ומזכה אותו מן העבירות הנוספות שבהן הוא הואשם בכתב הקבילה: הונאה, אי ציות להוראות של עובד אוניברסיטה, והתנהגות שאינה הולמת מעמד של תלמיד.

25. טיעונים לעונש יישמעו ביום 24.2.2020.

ניתן היום, 27.1.2020, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שם התלמיד

פרופ' יששכר רוזן-צבי
הממונה על המשמעת